

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/358/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014200031
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1014200031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: ZEPTER SLOVAKIA, spol. s r.o., so sídlom Karadžičova 7610/16, 821 08 Bratislava, IČO: 31 323 570, právne zastúpený JUDr. Jánom Felšöcím, advokátom, so sídlom M. R. Štefánika 1, 902 01 Pezinok, proti žalovanému: Slovenskej obchodnej inšpekcii, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, so sídlom Prievozská 32, 827 99 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. p. SK/0469/99/2013 zo dňa 8. novembra 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/4/2014-56 zo dňa 15. apríla 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/4/2014-56 zo dňa 15. apríla 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I Predmet konania

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia napadnuté rozhodnutie žalovaného č. SK/0469/99/2013 zo dňa 08.11.2013 v spojení s rozhodnutím Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj č. P/0045/07/13 zo dňa 24.04.2013, ktorým uložil žalobcovi podľa § 24 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej zákon č. 250/2007 Z.z.) pokutu vo výške 7.000 € za porušenie zákazu používania nekalej obchodnej praktiky, ktorá je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti a ktorá môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku podľa § 7 ods. 1 v nadväznosti na § 7 ods. 2 písm. a), písm. b) zákona č. 250/2007 Z.z., zmenil tak, že v časti týkajúcej sa výšky pokuty uložil žalobcovi pokutu vo výške 3.000 €.

V odôvodnení uviedol, že základnou právnou otázkou, ktorá determinuje pohľad na zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, je otázka aplikovateľnosti zákona č. 108/2000 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji a zásielkovom predaji (ďalej len „zákon č. 108/2000 Z.z.“) na predaj

výrobkov spotrebiteľovi na prezentačnej akcii uskutočnenej v prevádzkarni žalobcu, na ktorú bol spotrebiteľ osobne pozvaný. V právnom posúdení tejto otázky sa krajský súd zhoduje so žalovaným, že podstatou úpravy podomového predaja podľa zákona č. 108/2000 Z.z. nie je len miesto, kde je zmluva so spotrebiteľom uzatváraná, ale predovšetkým okolnosti, za ktorých bola uzatvorená.

Žalobca postavil svoju podnikateľskú marketingovú a obchodnú stratégiu na priamej komunikácii so zákazníkom, využívajúc prezentačné akcie spojené s predajom výrobkov, na ktoré osobne pozýva potenciálnych zákazníkov, s ktorými prišiel do kontaktu skôr a pri inej príležitosti. Takto tomu bolo aj v prejednávanej príhode, kedy bol spotrebiteľ oslovený zástupcami žalobcu pri nákupe v supermarkete, absolvoval krátky prieskum o zdravom životnom štýle a za odmenu bol pozvaný na oslavu výročia firmy s prísľubom občerstvenia a darčeka. Spotrebiteľ sa na základe žalobcovho pozvania dostavil do prevádzky žalobcu, kde sa konala prezentačná akcia a kde aj napokon spotrebiteľ uzavrel so žalobcom kúpnu zmluvu, od ktorej neskôr odstúpil. Žalobca sa domnieval, že na takýto predaj neplatí zákon č. 108/2000 Z.z., zjavne vychádzajúc z jeho gramatického výkladu, keď za kľúčové kritérium vylučujúce aplikáciu uvedeného zákona považoval uzavretie zmluvy v mieste svojej registrovanej prevádzkarne. Krajský súd je toho názoru, že výpočet spôsobov realizácie podomového predaja stanovený v § 5 zákona č. 108/2000 Z.z. by mohol pri použití výlučne gramatického výkladu naznačovať, že za podomový predaj sa považuje uzavretie zmluvy medzi predávajúcim a spotrebiteľom predovšetkým u spotrebiteľa, prípadne na mieste určenom predávajúcim, vždy však mimo miesta jeho prevádzkarne. Podľa názoru krajského súdu treba zdôrazniť, že uvedený zákonný výpočet definičných znakov podomového predaja je vymedzený príkladmo, a preto nie je vylúčené, aby bolo ako podomový predaj vyhodnotené aj uzavretie zmluvy so spotrebiteľom vo sfére pôsobnosti predávajúceho, dokonca v jeho prevádzkarni.

Pri výklade vnútroštátneho práva, vrátane zákona č. 108/2000 Z.z., ktorý je výsledkom implementácie Smernice č. 85/577/EHS, je podľa krajského súdu treba vychádzať zo základných dokumentov Európskej únie (Zmluva u fungovaní EÚ, Charta základných práv EÚ) i početnej judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktoré zdôrazňujú potrebu ochrany spotrebiteľov a nutnosť kompenzácie ich nerovného postavenia voči predávajúcim alebo dodávateľom v spotrebiteľských právnych vzťahoch formou právneho obmedzenia autonómie vôle účastníkov týchto vzťahov.

Žalovaný postupoval podľa názoru krajského súdu v súlade so zákonom č. 108/2000 Z.z., najmä s jeho cieľom a zmyslom, keď ako základné charakteristiky podomového predaja identifikoval začatie zmluvného vyjednávania zo strany predávajúceho (žalobcu), nepripravenosť spotrebiteľa na uzavretie zmluvy, prítomnosť prvku prekvapenia na strane spotrebiteľa a nemožnosť porovnať kvalitu a cenu ponúkaných výrobkov s inými ponukami. Pokiaľ žalovaný konštatoval prítomnosť uvedených charakteristík a vyhodnotil ich ako okolnosti, ktoré kvalifikujú predmetný obchod ako podomový predaj, postupoval podľa názoru krajského súdu v súlade so zákonom. Žalovaný v konaní preukázal, že možnosť uzavretia zmluvy inicioval v danom prípade žalobca, ktorého zástupcovia oslovili spotrebiteľa, získali na neho kontakt, ktorý následne využili na jeho osobné pozvanie na prezentačnú akciu, ktorej účelom mala byť oslava výročia firmy, občerstvenie a obdarovanie spotrebiteľa. Prvok nepripravenosti na uzavretie zmluvy a nemožnosti porovnania kvality a ceny ponúkaných výrobkov s konkurenciou boli pri uzatváraní kúpnej zmluvy medzi spotrebiteľom a žalobcom nepochybne prítomné. Za týchto okolností je nutné považovať predaj výrobkov spotrebiteľovi zo strany žalobcu za podomový, napriek tomu, že sa uskutočnil v jeho prevádzkarni, a priznať spotrebiteľovi ochranu vyplývajúcu zo zákona č. 108/2000 Z.z., konkrétne právo odstúpiť v 7-dňovej lehote od zmluvy. Uzavretie zmluvy so spotrebiteľom, s vyššie opísanými prvkami podomového predaja, v prevádzkarni žalobcu ako predávajúceho, nemôže pri zohľadnení platnej právnej úpravy stačiť na vylúčenie aplikácie zákona č. 108/2000 Z.z. a vo svojich dôsledkoch môže predstavovať obchádzanie tohto zákona.

Z uvedených dôvodov možno podľa názoru krajského súdu konštatovať, že spotrebiteľ bol v súlade so zákonom č. 108/2000 Z.z. oprávnený bez uvedenia dôvodu odstúpiť od zmluvy v zákonom stanovenej lehote a žalobcovi vznikla povinnosť prevziať tovar späť a vrátiť spotrebiteľovi cenu zaplatenú za tovar v lehote do 15 dní odo dňa odstúpenia od zmluvy. Keďže tak žalobca urobiť odmietol, boli orgány

Slovenskej obchodnej inšpekcie oprávnené vyvodit' voči žalobcovi deliktuálnu zodpovednosť za porušenie povinností vyplývajúcich z uvedeného zákona.

Krajský súd uviedol, že nespochybňuje oprávnenie žalovaného kvalifikovať vyššie opísané konanie porušujúce zákon č. 108/2000 Z.z. ako používanie nekalej obchodnej praktiky podľa § 7 ods. 1 v nadväznosti na § 7 ods. 2 písm. a), b) zákona o ochrane spotrebiteľa, ani jeho kompetenciu uložiť žalobcovi podľa § 24 ods. 1 sankciu za porušenie tohto zákona až do výšky 2.000.000,- Sk (66.387,83 €). Pri uplatnení administratívneho trestania je však potrebné mať na zreteli skutočnosť, že využívanie medzier v právnej úprave alebo nejednoznačnosti výkladu zákona na účely podnikania je prirodzeným správaním súťažiteľov na trhu. Zohľadniac citovanú právnu úpravu nemožno podľa názoru krajského súdu konštatovať, že obchodná stratégia žalobcu bola v relevantnom čase založená na vedomom či úmyselnom porušovaní zákona. Žalobca sa totiž mohol na základe uplatneného gramatického výkladu ustanovení zákona č. 108/2000 Z.z. domnievať, že zmluvy, ktoré uzatvára na prezentačných akciách vo svojej prevádzkarni, podliehajú všeobecnému právnemu režimu Občianskeho zákonníka, ktorý na rozdiel od zákona č. 108/2000 Z.z. neumožňuje bezdôvodné odstúpenie od zmluvy, pokiaľ sa na tom zmluvné strany nedohodli. Orgány obchodnej inšpekcie v danom období kontrolovali viaceré podobných obchodných prípadov zmlúv uzatvorených na prezentačných akciách a na základe výsledkov kontroly sankcionovali žalobcu za systematické používanie nekalej obchodnej praktiky spočívajúcej v neakceptovaní odstúpenia spotrebiteľa od takto uzavretej zmluvy. Niekoľko rozhodnutí žalovaného o pokutách uložených žalobcovi v rovnakej výške ako v prejednávanej veci žalobca napadol správnu žalobou na tunajšom súde. V žiadnej z obdobných vecí zatiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté a senát si ani nie je vedomý žiadnej staršej judikatúry, ktorá by problematiku neakceptovania odstúpenia spotrebiteľov od zmlúv uzatvorených na prezentačných akciách predávajúceho riešila a vyhodnotila by takúto praktiku predávajúceho ako nekalú. Nemožno preto podľa názoru krajského súdu konštatovať, že by si žalobca pri uzatváraní zmlúv a neakceptovaní odstúpenia spotrebiteľov od nich musel byť vedomý toho, že na uzavieranie zmlúv na prezentačných akciách konaných v jeho prevádzkarni sa vzťahuje zákon č. 108/2000 Z.z. a teda že ako predávajúci má všetky povinnosti vyplývajúce z tohto zákona. Stále preto ide o spor o výklad zákona, čo je nutné vziať do úvahy pri rozhodovaní o výške uloženej pokuty.

V prejednávanej veci žalovaný použil svoju diskrečnú právomoc v rámci zákonného rámca, uložená pokuta je v dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby, jej výška je však podľa názoru súdu s ohľadom na zistené okolnosti neprimeraná.

Krajský súd považoval za potrebné upozorniť na to, že primárnou povinnosťou, ktorú žalobca neakceptovaním odstúpenia spotrebiteľa od zmluvy porušil, je povinnosť uložená zákonom č. 108/2000 Z.z.. Uvedený zákon umožňuje orgánom obchodnej inšpekcie uložiť za toto porušenie predávajúcemu pokutu do 100.000,- Sk (3.319,39 €). Krajský súd zdôraznil, že nespochybňuje oprávnenie žalovaného kvalifikovať uvedené porušenie zákona č. 108/2000 Z.z. ako nekalú obchodnú praktiku. Je však toho názoru, že pokiaľ sa žalovaný rozhodol sankcionovať predmetné porušenie zákona v jednotlivých prípadoch (vo vzťahu k jednotlivým spotrebiteľom), teda nie používanie uvedenej obchodnej praktiky ako takej (po isté obdobie, voči viacerým spotrebiteľom), je nutné pri rozhodovaní o výške sankcie prihliadať jednak na maximálnu výšku pokuty stanovenej zákonom č. 108/2000 Z.z. za predmetné porušenie zákona, ďalej hodnotu transakcie medzi žalobcom a spotrebiteľom (predmetom kúpnej zmluvy boli výrobky v hodnote 450 €), ako aj na celkový počet podobne sankcionovaných prípadov. Krajskému súdu je z vlastnej činnosti známe, že žalobca podal v priebehu rokov 2013 a 2014 štyri žaloby proti rozhodnutiam orgánov SOI o uložení pokuty za obdobné porušenia zákona. Nemožno poprieť, že pokuty za viaceré individuálne sankcionované delikty vo svojom súčte môžu voči žalobcovi pôsobiť likvidačné a tým spochybniť účel ukladania administratívnych sankcií.

Z uvedených dôvodov považoval krajský súd pokutu vo výške 3.000 € v predmetnej veci s ohľadom na všetky uvedené okolnosti za primeranú, tak z hľadiska represívneho, ako aj preventívneho. V súlade s princípom plnej jurisdikcie, ktorý bol zavedený do správneho súdnictva v Slovenskej republike na základe judikatúry EŠLP, najmä k čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je súd

v zmysle § 250i ods. 2 v spojení s § 250j ods. 5 O. s. p. oprávnený zmeniť rozhodnutie orgánu verejnej správy o peňažnej sankcii až na úroveň upustenia od potrestania a priamo ukladať i sankcie, ktoré neboli pôvodne uložené rozhodnutím správneho orgánu. Využívajúc právo plnej jurisdikcie v konaní o sankciách za správne delikty dospel krajský súd po preskúmaní veci k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa je v časti o týkajúcej sa výšky uloženej sankcie potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, ktorá nahrádza rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov prejednávanej veci.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania, a to napriek čiastočnému úspechu žalobcu v konaní, nepriznal, nakoľko s výnimkou posúdenia primeranosti výšky uloženej sankcie bolo rozhodnutie žalovaného správne.

II

Zhrnutie odvolacích dôvodov žalobcu

Vo včas podanom odvolaní žalobca navrhol odvolaciemu súd, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie alebo aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca s rozsudkom krajského súdu nesúhlasí, nakoľko ho považuje za vydaný na základe nesprávneho právneho posúdenia i dospenia k nesprávnym skutkovým zisteniam a v časti skutkového stavu za nepreskúmateľný.

Žalobca v odvolaní uviedol rovnaké argumenty ako v podanej žalobe a navyše k odôvodneniu právneho rámca a výšky uloženej pokuty, ktorú krajský súd upravil dodal, že toto je správne a logické a s týmto sa stotožňuje, avšak s tým rozdielom, že principiálne nemá za to, že by porušil zákon. Podľa žalobcu mu nemala byť uložená žiadna pokuta a rozhodnutia žalovaného i jeho prvostupňového orgánu mali byť zrušené a správne konania voči žalobcovi mali byť zastavené. Postup žalovaného v ukladaní pokút v štyroch konaniach, ktoré sú predmetom žalôb žalobcu na Krajskom súde v Bratislave v celkovej výške 27.000 € (5.000 + 5.000 + 7.000 + 10.000) bol aj pri hypotetickom (teda nie skutočnom) priznaní porušenia zákona pre žalobcu neprímeraný až likvidačný.

III

Zhrnutie vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcu

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že má za to, že odvolanie voči rozsudku krajského súdu nebolo podané odôvodnene, keďže krajský súd sa v rámci súdneho konania (prieskumu) žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalobcu a svoje rozhodnutie odôvodnil racionálnym zhodnotením skutkového stavu vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu a postupu žalovaného správneho orgánu s prihliadnutím na relevantné hmotnoprávne a procesné ustanovenia právnych predpisov.

Vo vyjadrení žalovaný ďalej uviedol, že dovolávanie sa krajským súdom aplikácie ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa pri podomovom a zásielkovom predaji na šetrený prípad, pokiaľ ide o sankciu (uloženie pokuty), je nesprávne. Žalovaný zdôrazňuje, že uvedené ustanovenie je koncipované tak, že taxatívne vymenúva ustanovenia zákona č. 108/2000 Z. z., za porušenie ktorých sa ukladá pokuta. Pokutu pre upretie práva spotrebiteľa zakotveného v § 8 ods. 1 zákona č. 108/2000 Z.z. nie je možné podľa uvedeného ustanovenia uložiť. Žalovaný je názoru, že preto postupoval správne, keď konanie žalobcu vyhodnotil vo všetkých súvislostiach a následkoch ako rozporné s odbornou starostlivosťou, narúšajúce ekonomické správanie spotrebiteľa v intenciách zákona o ochrane spotrebiteľa a podľa tohto aj ukladal pokutu. Uvedený záver krajského súdu považuje preto žalobca za nedôvodný a v tomto smere považuje rozsudok krajského súdu za vykazujúci znaky vady nesprávneho právneho posúdenia veci, nesúlady so zákonom.

Taktiež sa žalovaný nestotožnil s kritériami, ktoré krajský súd v tejto časti v podstate zohľadnil v prospech žalobcu pri určovaní výšky pokuty, najmä skutočnosť, že „využívanie medzier v právnej

úprave alebo nejednoznačnosti výkladu zákona na účely podnikania je prirodzeným správaním súťažiteľov na trhu“... „Zohľadniac citovanú právnu úpravu nemožno konštatovať, že obchodná stratégia žalobcu bola v relevantnom čase založená na vedomom či úmyselnom porušovaní zákona. ... Stále ide o spor o výklad zákona, čo je nutné vziať do úvahy pri rozhodovaní o výške uloženej pokuty.“ (str. 10 a násl. rozsudku krajského súdu).

Žalovaný uviedol, že zistené porušenie povinností žalobcu vyplývajúce zo zákona o ochrane spotrebiteľa je správnym deliktom právnickej osoby, kde nemožno hovoriť o zavinení (úmysel, nedbanlivosť). Za zistené porušenie zákona v tomto prípade zodpovedá právnická osoba ako celok, pretože zavinenie nie je pojmovým znakom a predpokladom vzniku zodpovednosti za túto kategóriu správneho deliktu, kde sa preukazuje len porušenie právnej povinnosti. Ide o tzv. objektívnu zodpovednosť, a to absolútnu.

Výšku uloženej pokuty stanovenú v správnom konaní považuje žalovaný za adekvátnu, ktorej vyhodnotenie uviedol v žalobe napadnutom rozhodnutí.

Záverom žalovaný dodal, že vec bola z jeho strany správne právne posúdená, nakoľko na spoľahlivo zistený skutkový stav bol aplikovaný príslušný zákon o ochrane spotrebiteľa a tomu zodpovedajúce uloženie pokuty v intenciách zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorej výška v zmysle tohto zákona bola riadne odôvodnená a primeraná skutku, za porušenie ktorého vyplývala správne orgánu povinnosť uložiť pokutu, a teda dôvod na zmenu rozhodnutia žalovaného č. SK/0469/99/2013 zo dňa 08.11.2013 v spojení s rozhodnutím č. P/0045/07/13 zo dňa 24.04.2013 podľa § 250i ods. 2 v spojení s § 250i ods. 5 OSP tu nie je, a preto žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnuté rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne alebo aby napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV

Argumentácia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu

Slovenská obchodná inšpekcia, Inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj, ako prvostupňový správny orgán, rozhodnutím č. P/0045/07/13 o dňa 24.04.2013 uložil žalobcovi podľa § 24 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z. pokutu vo výške 7.000 € za porušenie zákazu používania nekalej obchodnej praxe, ktorá je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti a ktorá môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku podľa § 7 ods. 1 v nadväznosti na § 7 ods. 2 písm. a), písm. b) zákona č. 250/2007 Z.z. pri výkone kontrol dňa 18.12.2012 v prevádzkarni žalobcu nachádzajúcej sa na Drevárskej ulici č. 1 v Poprade a dňa 25.01.2013 došetrenie spotrebiteľského podnetu bez prítomnosti žalobcu vykonané na Inšpektoráte Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj zameraných na prešetrenie spotrebiteľského podnetu evidovaného správnym orgánom pod č. PO 976/2012, ku ktorému došlo tým, že žalobca v rozpore so zákonom č. 108/2000 Z.z. neakceptoval odstúpenie spotrebiteľa od kúpnej zmluvy č. 10204483 zo dňa 08.02.2012 a naďalej vyžadoval od neho plnenie si svojich zmluvných povinností.

Na základe zistených skutočností vzhľadom na okolnosti pri uzatváraní kúpnych zmlúv dospel správny orgán k záveru, predaj výrobkov realizovaný žalobcom je nepochybne podomovým predajom a že na právny vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania ako predávajúcim a spotrebiteľom v šetrenom prípade je potrebné aplikovať okrem iných aj zákon o podomovom a zásielkovom predaji.

Konanie žalobcu keď predaj výrobkov formou predvádzacích akcií konaných z iniciatívy žalobcu a podľa zmluvy v prevádzkarni žalobcu, smeruje predovšetkým k tomu, aby bola porušená alebo prinajmenšom obmedzená zmluvná sloboda spotrebiteľa zrušiť zmluvný záväzok, resp. od zmluvy odstúpiť a oslobodiť sa tak od záväzkov zrušenej zmluvy správny orgán vyhodnotil ako rozporné s požiadavkami odbornej starostlivosti, ktorú možno od žalobcu ako profesionála a osoby znalejšej vo sfére svojho podnikania rozumne očakávať a ktoré mohlo podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku, teda ako nekalú prax.

Pri určení výšky pokuty správny orgán prihliadol na skutočnosť, že nedodržaním zákazu nekalej obchodnej praktiky, ktorá je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti a ktorá môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku, žalobca porušil svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie zanedbateľnou skutočnosťou, ktorú správny orgán zohľadnil pri určení výšky pokuty je, že žalobca vo vzťahu k spotrebiteľovi koná ako profesionál, od ktorého spotrebiteľ očakáva istú odbornú úroveň uplatňovanú v oblasti jeho činnosti a v tomto smeru mu dôveruje. Spoločenskú nebezpečnosť konania žalobcu zvýšila i skutočnosť, že nešlo o ojedinelé konanie, ale o opakujúce sa konanie.

V

Argumentácia rozhodnutia žalovaného

Na odvolanie žalobcu žalovaný rozhodnutím č. SK/0469/99/2013 zo dňa 08.11.2013 rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil a odvolanie zamietol.

Žalovaný má za to, že prvostupňový správny orgán postupoval plne v súlade so zákonom a napadnuté rozhodnutie vychádzalo z presne, úplne a spoľahlivo zisteného stavu veci, a preto nezistil v odvolacom konaní dôvod na zmenu alebo zrušenie prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu. Pri určení výšky pokuty správny orgán prihliadol na všetky okolnosti daného prípadu a postupoval v súlade s § 24 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., pričom uložil pokutu v dolnej hranici zákonnej sadzby v zmysle § 24 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z., ktorú považuje žalovaný za primeranú k charakteru protiprávneho konania a následkom porušenia povinností.

VI

Právny názor NS SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu bolo dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29.11.2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 247 ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 2 písm. p) zákona č. 250/2007 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie obchodnou praktikou konanie, opomenutie konania, spôsob správania alebo vyjadrovania, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu predávajúceho, priamo spojené s propagáciou, ponukou, predajom a dodaním výrobku spotrebiteľovi.

Podľa § 2 písm. r) zákona č. 250/2007 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie podstatným narušením ekonomického správania spotrebiteľa využitie obchodnej praktiky na značné obmedzenie schopnosti spotrebiteľa urobiť rozhodnutie, ktoré by pri dostatku informácií inak neurobil.

Podľa § 2 písm. u) zákona č. 250/2007 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie odbornou starostlivosťou úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z. nekalé obchodné praktiky sú zakázané.

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z.z. obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak

- a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti,
- b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z., za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom alebo právne záväznými aktmi Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa 28) uloží orgán dozoru výrobcovi, predávajúcemu, dovozcovi alebo dodávateľovi alebo osobe uvedenej v § 26 pokutu do 2 000 000 Sk; za opakované porušenie povinnosti počas 12 mesiacov uloží pokutu do 5 000 000 Sk.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 108/2000 Z.z. podomový predaj je predaj tovaru alebo poskytovanie služieb na základe zmluvy uzavretej medzi predávajúcim a spotrebiteľom, najmä

- a) pri akcii organizovanej predávajúcim mimo miesta prevádzkarne alebo mimo trhového miesta,
- b) pri návšteve predávajúceho u spotrebiteľa, u iného spotrebiteľa alebo na pracovisku spotrebiteľa, ak si spotrebiteľ takúto návštevu nevyžiadal, alebo
- c) pri návšteve predávajúceho u spotrebiteľa, ak si spotrebiteľ návštevu vyžiadal a predávajúci mu ponúkne aj iný tovar alebo službu, o ktorú spotrebiteľ pri vyžiadaní návštevy neprejavil záujem.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bolo rozhodnutie krajského súdu, ktorým zmenil napadnuté rozhodnutie žalovaného č. SK/0469/99/2013 zo dňa 08.11.2013 v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu č. P/0045/07/13 zo dňa 24.04.2013 v časti týkajúcej sa výšky pokuty tak, žalobcovi uložil pokutu vo výške 3.000 €.

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu uplatnenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia.

Z obsahu súdneho a administratívneho spisu má odvolací súd za preukázané, že v dňa 18.12.2012 bola inšpektormi SOI v prevádzkarni žalobcu nachádzajúcej sa na Drevárskej ulici č. 1 v Poprade vykonaná kontrola a dňa 25.01.2013 došetrenie spotrebiteľského podnetu bez prítomnosti žalobcu na Inšpektoráte SOI so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj zamerané na dodržanie vybraných ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. a zákona č. 108/2000 Z.z. a prešetrenie podnetu spotrebiteľa č. PO 976/2012, týkajúceho sa nespokojnosti spotrebiteľa s postupom žalobcu pri jeho odstúpení od kúpnej zmluvy uzavretej na predvážacej akcii v prevádzkarni žalobcu na Drevárskej ulici č. 1 v Poprade. Kontrolou bolo zistené, že žalobca v rozpore so zákonom č. 108/2000 Z.z. neakceptoval odstúpenie spotrebiteľa od kúpnej zmluvy č. 10204483 zo dňa 08.02.2012 a naďalej vyžadoval od spotrebiteľa plnenie svojich zmluvných povinností. Rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu č. P/0045/07/13 zo dňa 24.04.2013, bola preto žalobcovi uložená pokuta pre porušenie zákazu používania nekalej obchodnej praktiky, ktorá je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti a ktorá môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku podľa § 7 ods. 1 v nadväznosti na § 7 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 250/2007 Z.z. vo výške 7.000 €. Na odvolanie žalobcu žalovaný prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu potvrdil a odvolanie zamietol.

Námietky žalobcu uvedené v odvolaní týkajúcich sa nesprávneho právneho posúdenia a nepreskúmateľnosti rozhodnutia z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu

považuje odvolací súd za dôvodné. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžo/169/2015 zo dňa 28.09.2016, ktorý už v obdobnej veci rozhodol a na ktorý v podrobnostiach odkazuje.

V prejednávanej príhode sa krajský súd dostatočným a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal s námietkami, ktoré uplatnil žalobca v žalobe, nevenoval sa uzavretej kúpnej zmluve ani odstúpeniu od tejto zmluvy. Ďalej krajský súd nedostatočne odôvodnil v čom vidí znaky nekalej obchodnej praktiky používanej žalobcom, a taktiež dostatočne neodôvodnil aplikáciu zákona č. 108/2000 Z.z na vzťah medzi žalobcom a spotrebiteľom, okrem záverov správnych orgánov z napadnutých rozhodnutí, ktoré v rozhodnutí krajský súd prebral.

Povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentmi účastníkov súdneho konania je jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Napadnutý rozsudok postráda dostatočne argumentačne zrozumiteľný výklad právneho posúdenia skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení s absenciou jasných, zrozumiteľných a dostatočne konkrétnych argumentov súdu.

Odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že k uzavretiu predmetnej kúpnej zmluvy došlo v prevádzkarni žalobcu na Drevárskej ulici č. 1 v Poprade, ktorá je ako prevádzkareň zapísaná v živnostenskom registri. Prevádzkarnou v zmysle § 17 ods. 1 zákona o živnostenskom registri sa rozumie priestor, v ktorom sa prevádzkuje živnosť; nie je ním priestor súvisiaci s prevádzkovaním živnosti ani technické a technologické zariadenie určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti.

Z § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 108/2000 Z.z., vyplýva, že podomový predaj je predaj tovaru alebo poskytovanie služieb na základe zmluvy uzavretej medzi predávajúcim a spotrebiteľom, najmä pri akcii organizovanej predávajúcim mimo miesta prevádzkarne alebo mimo trhového miesta. Odvolací súd poukazuje aj na označenie § 5 zákona č. 108/2000 Z.z., ktoré je „Zmluvy uzavierané mimo miesta podnikania“.

Z preambuly smernice č. 85/577/EHS, ktorá bola implementovaná do nášho právneho poriadku zákonom č. 108/2000 Z.z., na ktorú poukazoval aj krajský súd, vyplýva že:

„...špeciálnou charakteristikou zmlúv uzatváraných mimo prevádzkových priestorov predajcu je, že spravidla je to predajca, ktorý začína zmluvné vyjednávanie, na ktoré je spotrebiteľ nepripravený, alebo ktoré neočakáva; keďže spotrebiteľ je často neschopný porovnať kvalitu a cenu ponuky s inými ponukami; keďže všeobecne existuje prvok prekvapenia nie iba pri zmluvách uzatvorených na prahu dverí, ale tiež aj pri iných formách zmlúv uzatváraných predajcom mimo jeho prevádzkových priestorov.“

Krajský súd poukázal na ustanovenia zákona č. 108/2000 Z.z., ako aj na vyššie uvedenú smernicu, avšak podľa názoru odvolacieho súdu dospel k ich nesprávnemu výkladu. Krajský súd v bode V. napadnutého rozsudku argumentoval tým že: „...sa krajský súd zhoduje so žalovaným, že podstatou úpravy podomového predaja podľa zákona č. 108/2000 Z.z. nie je len miesto, kde je zmluva so spotrebiteľom uzatváraná, ale predovšetkým okolnosti, za ktorých bola uzatvorená.“

Aj keď podomový predaj zákon č. 108/2000 Z.z. vymedzuje deklaratórne, nie je možné podľa názoru odvolacieho súdu pripustiť výklad krajského súdu, že za podomový predaj sa považuje aj predaj v prevádzkarni. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Zámer zákonodarcu totiž vyplýva z dôvodovej správy k zákonu, podľa ktorého:

„Tradičná schéma vzťahu predávajúci - spotrebiteľ vychádza z myšlienky, že predaj a poskytovanie služieb sa zásadne vykonáva v určitých priestoroch, stacionárnych zariadeniach (prevádzkareň, trhové

miesto a pod.) na základe osobného kontaktu predávajúceho a spotrebiteľa.

Pri zásielkovom a podomovom predaji je táto axióma v opačnom postavení, keď predávajúci, s ohľadom na zabezpečenie odbytu predávaných tovarov a služieb, sám iniciuje kontakt so spotrebiteľom. Obzvlášť je to markantné pri podomovom predaji, kedy samotnému uzatvoreniu zmluvy predchádza ofenzívne konanie predávajúceho, ktorý organizuje prezentáciu tovarov alebo služieb mimo prevádzkarne.

Miestom rokovania je obvykle byt alebo iné miesto, kde predávajúci ponúka tovary alebo služby spotrebiteľovi. V postavení spotrebiteľa sa v týchto prípadoch vyskytuje moment prekvapenia, prejavujúci sa obvykle tým, že spotrebiteľ:

- nie je na rokovanie o kúpno-predajnej zmluve pripravený, s uzatvorením zmluvy vôbec nepočítal,
- často nemá možnosť porovnať kvalitu a cenu ponuky s inými ponukami,
- často je v neistote, kde a u koho si môže uplatniť práva, vyplývajúce zo zmluvy.

Naproti tomu predávajúci vystupuje ako profesionál, ktorý mal možnosť pripraviť sa na takéto stretnutie. „

Ochrana je spotrebiteľom pri týchto zmluvách garantovaná z dôvodu, že spotrebiteľia sa mimo prevádzkových priestorov môžu potenciálne cítiť pod psychologickým tlakom alebo voči nim môže byť využitý moment prekvapenia, bez ohľadu na to, či si spotrebiteľ návštevu predávajúceho vyžiadal alebo nie.

S poukazom na uvedené je potrebné, aby sa krajský súd opätovne zaoberal otázkou aplikácie zákona č. 108/2000 Z.z. na predmetnú kúpnu zmluvu uzavretú medzi žalobcom a konkrétnym spotrebiteľom, k odstúpeniu od predmetnej zmluvy ako aj k ostatným námietkam žalobcu, a aby svoje rozhodnutie riadne odôvodnil so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu a na obsah administratívneho spisu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené skutočnosti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd vec znova prejedná a rozhodne o nej, pričom sa musí náležite vysporiadať s námietkami žalobcu vznesenými v žalobe i v odvolaní, a to vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu. Ostatnými námietkami žalobcu sa odvolací súd nezaoberal, nakoľko zistil závažný dôvod odôvodňujúci zrušenie nepreskúmateľného rozhodnutia krajského súdu.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.